

**Azərbaycan Respublikasında balıqçılıqla bağlı bəzi normativ hüquqi aktların
təsdiq edilməsi haqqında**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

“Balıqçılıq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 13 iyun tarixli 722 nömrəli Fərmanına əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. “Balıqçılıq ~~əhəmiyyətli~~ su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları”, “*balıq və digər su bioresurslarından istifadəyə görə ödəmələrin növləri, dərəcələri, tətbiq edilmə qaydaları və balıq və digər su bioresurslarının qeyri-qanuni ovuna cərimələr*”, “Xarici dövlətlərin hüquqi və fiziki şəxslərinin Azərbaycan Respublikasında *balıq və digər su bioresurslarından istifadə haqqı və qaydaları*” təsdiq edilsin (əlavə olunur).^[1]

2. “Azərbaycan Respublikası balıqçılıq təsərrüfatı sututarlarında qiymətli balıq növlərinin, su heyvanlarının və onurğasızların ehtiyatlarının mühafizəsini gücləndirmək tədbirləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1993-cü il 1 mart tarixli 128 nömrəli qərarının birinci və ikinci bəndləri qüvvədən düşmüş hesab edilsin.

3. Bu qərar imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri A. RASİZADƏ

Bakı şəhəri, 6 sentyabr 1999-cu il
№ 146

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
1999-cu il 6 sentyabr tarixli 146 nömrəli qərarı

ilə

TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

Balıqçılıq ~~əhəmiyyətli~~ su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları^[2]

1. Ümumi müddəalar

1. “Balıqçılıq ~~əhəmiyyətli~~ su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları” (bundan sonra — normalar) Azərbaycan Respublikası Su Məcəlləsi və “Balıqçılıq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən tərtib edilmiş və balıqçılıq ~~əhəmiyyətli~~ su obyektlərinə aid olan yerüstü su axınları və su tutarları, habelə Xəzər dənizinin Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsinin

(bundan sonra — su obyektləri) tullantı və tullantı suları ilə çirklənməsinin qarşısının alınması məqsədini daşıyır.

2. Hər növ məişət və təsərrüfat mənşəli tullantıların və tullantı sularının birbaşa və ya dolayı təsiri nəticəsində suyun tərkibi və xassələri dəyişərək, *balıq və digər su bioresurslarının* varlığı və inkişafı üçün qismən və yaxud tamamilə yararsız hala düşdükdə su obyektləri çirklənmiş sayılır.^[3]

Suyun orqanoleptik xassələrinin dəyişməsi və tərkibində *balıq və digər su bioresursları* üçün zərərli maddələrin mövcud olması, həmçinin su orqanizmlərinin normal həyat fəaliyyəti şərtlərini dəyişdirən suyun hərarətinin artması nəticəsində onun keyfiyyətinin pisləşməsi suyun çirklənmə meyarıdır.

3. Balıqçılıq təsərrüfatında istifadə edilən suyun tərkib və keyfiyyət yararlılığı bu normalar və tələblər əsasında müəyyən edilir.

4. Qadağan edilir:

su obyektlərinin istifadəsi və mühafizəsi üzərində dövlət nəzarətini öz səlahiyyətləri daxilində həyata keçirən, *Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin* (yerüstü su obyektləri üzrə), *habelə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin* razılığı olmadan, həmçinin sanitariya-epidemiologiya və balıq mühafizə xidməti ilə razılaşdırılmadan hər növ tullantı sularının su obyektlərinə axıdılması;^[4]

yol verilən qatılıq hədləri (YQH) təyin edilməmiş çirkləndirici maddələr daşıyan tullantı sularının su obyektlərinə axıdılması;

neft kəmərləri və neft mədənlərindən su obyektlərinə sızmalara yol verilməsi;

təmizlənməmiş tullantı, döşəməaltı və ballast sularının, həmçinin təhlükəli maye və qatı tullantıların üzmə vasitələri və stasionar özüllərdən su obyektlərinə buraxılması;

balıqların kütləvi kürülmə, qidalanma və qışlama yerlərinə hər növ tullantı sularının axıdılması;

hər növ tullantı və tullantı sularının dövlət qoruğu statusuna malik və elmi-tədqiqat işləri üçün ayrılmış su obyektlərinə buraxılması.

5. Tullantı sularının su obyektlərinə axıdılmasının texniki şərtləri, onlara qarşı tələblər və razılaşdırılması yolları, habelə bu şərtlərə əməl edilməsi bu Qaydalarla tənzimlənir.

II. Su obyektlərinin radioaktiv maddələrlə çirklənmədən mühafizəsi

6. Tərkibində radioaktiv maddələr saxlayan tullantı sularının atılması, kənar edilməsi və zərərsizləşdirilməsi qüvvədə olan radiasiya təhlükəsizliyi normalarına, radioaktiv maddələr və digər ionlaşdırıcı şüa mənbələri ilə sanitariya iş qaydalarına müvafiq olaraq həyata keçirilir.

7. Radioaktiv tullantı sularının zərərsizləşdirilməsi nəticəsində əmələ gələn pulpaların, çöküntülərin və qatılaşmış qazan qalıqlarının, habelə yüksək aktivli maye tullantılarının su obyektlərinə axıdılması qadağan edilir.

8. Tərkibində radioaktiv maddələr olan tullantı sularının balıq və quşların yetişdirilməsi üçün ayrılmış göl, gölcük və nohurlara, həmçinin bu hövzələrlə əlaqəli olan çay, arx və digər su obyektlərinə axıdılması qadağan edilir.

III. Su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normaları

9. Balıqçılıq təsərrüfatı üçün əhəmiyyətinə görə su obyektləri iki kateqoriyaya bölünür:

oksigenə qarşı yüksək həssaslığı ilə səciyyələnən qiymətli balıq növlərinin bərpa, artırılması və qorunması üçün istifadə edilən su obyektləri—birinci kateqoriyaya;

balıqçılıq təsərrüfatının digər məqsədləri üçün istifadə edilən su obyektləri isə ikinci kateqoriyaya aid edilir.

10. Balıqçılıq təsərrüfatı üçün əhəmiyyətinə görə su obyektinin kateqoriyası balıqçılıq təsərrüfatının və *balıq və digər su bioresurslarının ovunun* gələcək inkişafı nəzərə alınmaqla balıq mühafizə xidməti tərəfindən müəyyən edilir.^[5]

11. Buraxılma yerindən 500 m. məsafə daxilində *balıqçılıq* mühafizə xidmətinin təyin etdiyi hər bir məntəqədə tullantı və təbii suların qarışdığı su obyektlərinin tərkibi və xassələri balıq təsərrüfatının tələblərini təmin etməlidir.^[6]

12. Su obyektlərinin balıqların kütləvi kürüləmə, qidalanma və qışlama yerlərinə yaxın olan sahələrinə tullantı sularının axıdılmasının mümkünlüyü, habelə tullantı suyunun balıqçılıq təsərrüfatı obyektlərinin suyu ilə qarışdırılması şərtləri balıq mühafizə xidməti tərəfindən müəyyən edilir.

13. Balıqçılıq təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadə edilən su obyektlərində suyun tərkibi və xassələri, balıqçılıq ~~əhəmiyyətli~~ su obyektlərindəki sulara zərərli maddələrin yol verilən qatılıq həddi bu normaların 1 və 2 nömrəli əlavələrində qeyd edilən normativ göstəricilərindən artıq olmamalıdır.

14. Eyni zərərli təsir göstəricisi olan bir neçə çirkləndirici maddənin su obyektinə daxil olduğu halda (ətrafda yerləşən su buraxıcılarından axıdılan çirkab qarışıqlarının miqdarı nəzərə alınmaqla) ayrı-ayrı maddələrin suda olan qatılıqlarının ($S_1, S_2, \dots S_n$) onların YQH-yə olan cəminin nisbəti vahiddən artıq olmamalıdır:

Layihələşdirilən müəssisənin çirkab sularını qəbul edən su obyektinə sahəsində sudan istifadə şərtləri dəyişərsə, həmin müəssisələrin çirkab sularının tullantisına olan icazəyə yenidən baxılmalıdır.

IV. Balıqçılıq ~~əhəmiyyətli~~ su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normalarında əlavələr və dəyişikliklər edilməsi qaydaları

15. Su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normalarına əlavələr və dəyişikliklər, habelə yeni növ, məlum olmayan və yaxud əvvəllər tullantı suları ilə

axıdılmayan zərərli maddələrin balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə buraxılması normaları Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə razılaşdırıldıqdan sonra Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilir.^[7]

*Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normalarına
1 nömrəli əlavə^[8]*

Balıqçılıq təsərrüfatı məqsədləri ilə istifadə edilən su obyektlərində suyun tərkibi və xassələrinə ümumi tələblər

Sudan istifadənin kateqoriyası Su hövzəsi və ya axınında suyun tərkibi və xassələrinin göstəriciləri	Oksigenə tələbatı daha çox olan qiymətli balıq növlərinin bərpa, artırılması və qorunması üçün istifadə edilən su obyektləri	Balıqçılıq təsərrüfatının digər məqsədləri üçün istifadə edilən su obyektləri
Təbii su ilə müqayisədə asılı maddələrin miqdarı göstərilən həddi aşmamalıdır.		
	0, 25 mq.l.	0,75 mq.l.
Asılı maddələr	Hövzədə suyun orta səviyyəsində təbii mineral maddələrin miqdarı 30 mq.l.-dən artıq olduqda həmin hövzənin sularında onların miqdarının 5 faiz-həddində artmasına yol verilir. Axar su hövzələri üçün çökmə sürəti 0,4 mm/san-dən, su anbarları üçün isə 0,2 mm/san-dən artıq olan asılı maddələrin su obyektlərinə axıdılması qadağandır.	
Üzən qatışıqlar (maddələr)	Suyun səthində neft məhsullarının, yağların, piylərin və başqa qatışıqların örtüyü aşkar edilməməlidir.	
Rənglər, iylər və dadlar	Suda balıqların ətinə nüfuz edə bilən iylər, dadlar və rənglər olmamalıdır.	
Temperatur	Hövzənin təbii temperaturu ilə müqayisədə suyun temperaturu 5 ⁰ S-dən artıq olmamalıdır. Nisbətən soyuq suda yaşayan balıq növləri üçün suyun hərarəti yayda 20 ⁰ S dərəcəni, qışda 5 ⁰ S dərəcəni, digər su hövzələrində isə yayda 28 ⁰ S dərəcəni, qışda 8 ⁰ S dərəcəni aşmamalıdır.	
Həll olunmuş oksigen	Qış dövründə aşağıdakı göstəricilərdən az olmamalıdır:	
	6 mq.l.	4,0 mq.l.
	Yay dövründə bütün su hövzələrində gündüz saat 12-yə	

	qədər götürülmüş nümunələrdə 6,0 mq.l.-dən az olmamalıdır.
Hidrogen göstəricisi	rN 6,5-8,5 həddlərindən kənara çıxmamalıdır.
Oksigenə olan biokimyəvi tələbat (OVT)	Suyun oksigenə olan tam tələbatı (20°S) 3,0 mq.l. aşmamalıdır. Qış dövründə həll olunmuş oksigen miqdarının birinci kateqoriyalı su obyektlərində 6,0 mq.l.-ə, ikinci kateqoriyalı su obyektlərində isə 4,0 mq.l.-ə enəcəyi təqdirdə, həmin su obyektlərinə suyun biokimyəvi oksigen tələbatını dəyişməyən çirkab suların axıdılması mümkündür.
Zəhərli maddələr	<i>Balıqlara və digər su bioresurslarına, habelə onların yem ehtiyatlarına bilavasitə və ya dolaylı yolla zərərli təsir göstərən maddələrin suda mövcudluğu yolverilməzdir.</i> ^[9]

*Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinə zərərli təsirin yol verilən normalarına
2 nömrəli əlavə*

Balıqçılıq əhəmiyyətli su obyektlərinin suyunda zərərli maddələrin yol verilən qatılıq həddinin siyahısı^[10]

Sıra №-si	Maddələrin adı	Limit göstəricisi	Yol verilən qatılıq həddi (mq.l.)
1.	Ammonyak	Toksikoloji	0,05
2.	Benzol	—	0,5
3.	Bor turşusu	—	0,1
4.	Heksaxloran	—	qadağandır
5.	Dissolvan	—	0,9
6.	Kadmium (Cd ²⁺)	—	0,005
7.	Kobalt (SO ²⁺)	—	0,01
8.	Bitumlu lak	—	5,0
9.	Maqnezium (Mg ²⁺)	—	50,0
10.	Mis (Su ²⁺)	—	0,01
11.	Arsen	—	0,05
12.	ML-6 yuyucu preparatı (sulfonat, sulfonol və DB uayt-spirtin qarışığı)	—	0,5
13.	Nikel (Ni ²⁺)	—	0,01

14.	Oksidləşdirilmiş yağ turşuları	—	3,9
15.	Piror-400	—	0,005
16.	Polivinilasetat (emulsiya)	—	0,3
17.	Proksamin 385	—	7,5
18.	Petrolatum	—	6,5
19.	Polixlorpinen	—	qadağandır
20.	Qurğuşun (Rb^{2+})	—	0,1
21.	İynəyarpaqlı ağac növlərindən yuyulmuş qətran maddələri	—	2,0-dən az
22.	Kerosin əsaslı sulfonat	—	0,5
23.	Sulfonol NR-5	—	0,5
24.	Xlorlu sulfonol	—	0,1
25.	Sulfonol NR-1	—	0,2
26.	Sulfonol NR-3	—	0,1
27.	Tannidlər	—	10,0-dən az
28.	Natrium tetroboratı	—	0,05
29.	Sərbəst xlor (Sl^-)	—	qadağandır
30.	Sink (Zn^{2+})	—	0,01
31.	Solyalka yağı	—	0,01
32.	Texniki DDT	—	qadağandır
33.	DDT solyar yağında	—	qadağandır
34.	DNS (ikili spirtlərin və malein anhidridi əsasında monoalkilsulfokəhrəba turşusunun dinatrium duzu)	—	0,2
35.	Penəqətranlı lak	—	1,0
36.	Natriumaleinokanifol	—	0,01
37.	Karbon sulfid	—	1,0
38.	Sintin əsaslı sulfonat (alkil sulfonat turşusunun natrium duzu)	—	1,0
39.	Aminokanifol xlorasetatı	—	0,001
40.	Sianidlər	—	0,05
41.	Ammonium xlorid (NN^{4+})	—	1,2
42.	Ammonium sulfat (NN^-)	—	1,0
43.	Ammonium nitrat (NN^{4-})	—	0,5
44.	Ammonium perxlorat (NN^{4-})	—	0,008
45.	Xlorofos	—	qadağandır
46.	Formalin	—	0,25
47.	XP-7 (xüsusi pasta-alkil fenolun polietilen qlükol efiri)	—	0,3
48.	XP-10 (xüsusi pasta-alkil fenolun polietilen qlükol efiri)	—	0,5

49.	Alkil sulfonat	sanitar-toksikoloji	0,5
50.	İlkin alkil sulfat	—	0,2
51.	Karbomol	orqanoleptik	1,0
52.	Metazin	—	1,0
53.	Xromolan	—	0,5
54.	Diproksamin 157	—	3,2
55.	Ksilol	—	0,05
56.	Stirol	—	0,1
57.	Toluol	—	0,5
58.	Proksanol 305	—	6,3
59.	DNS-ikilispirtlər əsasında 2-ci sabunlaşmayan (pasta)	—	0,2
60.	DB-preparatı (poliglükol efirləri)	—	0,3
61.	Bərkidici DSM (disiandiamin və formaldehidə əlavə edilmiş 10 faiz mis asetatın kristalları qarışığı məhsullarının kondensasiyası)	—	0,5
62.	Sulfospirtlər (2 sabunlaşmadan)	—	0,1
63.	NQK (neytrallaşmış qara kontakt)	—	0,01
64.	AM preparatı	—	1,0
65.	Sintetik lateks	balıqçılıq təsərrüfatlarında	1,6
66.	Neft və neft məhsulları	—	0,05
67.	Fenollar	—	0,001
68.	Entobakteriyalar	ümumi sanitariya	10,0

Qeyd. Avropa İttifaqı ölkələrinə ixrac ediləcək balıq və digər su bioresurslarının ovlandığı və yetişdirildiyi su obyektlərindəki sularda - Kadmium (Cd^{2+}), Kobalt (Co^{2+}), Maqnezium (Mg^{2+}), Nikel (Ni^{2+}), Sərbəst xlor (Cl) və Sink (Zn^{2+}) yol verilən qatılıq həddi müvafiq olaraq 0,01 mq.l., 1,0 mq.l., 14 mq.l, 0,3 mq.l., 0,01 mq.l. və 0,003 mq.l. müəyyən edilir.[uu](#)

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
1999-cu il 6 sentyabr tarixli 146 nömrəli qərarı
ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR